

LIÊN KẾT CÂU VÀ LIÊN KẾT ĐOẠN VĂN

I – KHÁI NIỆM LIÊN KẾT

Đọc đoạn văn sau và trả lời câu hỏi.

Tác phẩm nghệ thuật nào cũng xây dựng bằng những vật liệu mượn ở thực tại (1). Nhưng nghệ sĩ không những ghi lại cái đã có rồi mà còn muốn

42

Cái mạnh của con người Việt Nam không chỉ chúng ta nhận biết mà cả thế giới đều thừa nhận là sự thông minh, nhạy bén với cái mới. Bản chất trời phú ấy rất có ích trong xã hội ngày mai mà sự sáng tạo là một yêu cầu hàng đầu. Nhưng bên cạnh cái mạnh đó cũng còn tồn tại không ít cái yếu. Ấy là những lỗ hổng về kiến thức cơ bản do thiên hướng chạy theo những môn học "thời thượng", nhất là khả năng thực hành và sáng tạo bị hạn chế do lối học chạy, học vụt nặng nề. Không nhanh chóng lấp những lỗ hổng này thì thật khó bê phát huy trí thông minh vốn có và không thể thích ứng với nền kinh tế mới chứa đựng đầy tri thức cơ bản và biến đổi không ngừng.

(Vũ Khoan, Chuẩn bị hành trang vào thế kỷ mới)

(Gợi ý:

1. Chủ đề của đoạn văn là gì ? Nội dung các câu trong đoạn văn phục vụ chủ đề ấy như thế nào ? Nếu một trường hợp cụ thể để thấy trình tự sắp xếp các câu trong đoạn văn là hợp lí.
2. Các câu được liên kết với nhau bằng những phép liên kết nào ?

nói một điều gì mới mẻ (2). *Anh gửi vào tác phẩm* một lá thư, một lời nhắn nhủ, anh muốn đem một phần của mình góp vào đời sống chung quanh (3).

(Nguyễn Đình Thi, *Tiếng nói của văn nghệ*)

1. Đoạn văn trên bàn về vấn đề gì? Chủ đề ấy có quan hệ như thế nào với chủ đề chung của văn bản?

2. Nội dung chính của mỗi câu trong đoạn văn trên là gì? Những nội dung ấy có quan hệ như thế nào với chủ đề của đoạn văn? Nếu nhận xét về trình tự sắp xếp các câu trong đoạn văn.

3. Mỗi quan hệ chặt chẽ về nội dung giữa các câu trong đoạn văn được thể hiện bằng những biện pháp nào (chú ý các từ ngữ in đậm)?

Ghi nhớ

Các đoạn văn trong một văn bản cũng như các câu trong một đoạn văn phải liên kết chặt chẽ với nhau về nội dung và hình thức.

- Về nội dung:
 - + Các đoạn văn phải phục vụ chủ đề chung của văn bản, các câu phải phục vụ chủ đề của đoạn văn (*liên kết chủ đề*);
 - + Các đoạn văn và các câu phải được sắp xếp theo một trình tự hợp lý (*liên kết lô-gíc*).
- Về hình thức, các câu và các đoạn văn có thể được liên kết với nhau bằng một số biện pháp chính như sau:
 - + *Lặp lại* ở câu đứng sau từ ngữ đã có ở câu trước (*phép lặp từ ngữ*);
 - + *Sử dụng* ở câu đứng sau các từ ngữ đồng nghĩa, trái nghĩa hoặc cùng trường liên tưởng với từ ngữ đã có ở câu trước (*phép đồng nghĩa, trái nghĩa và liên tưởng*);
 - + *Sử dụng* ở câu đứng sau các từ ngữ có tác dụng thay thế từ ngữ đã có ở câu trước (*phép thế*);
 - + *Sử dụng* ở câu đứng sau các từ ngữ biểu thị quan hệ với câu trước (*phép nối*).

II – LUYỆN TẬP

Phân tích sự liên kết về nội dung, về hình thức giữa các câu trong đoạn văn sau theo gợi ý nêu ở dưới.